

Iktatószám:
Vi.34-16/2016

Ellenőrzési Osztály

Oldalszám:
1

JELENTÉS

**az Állami Számvevőszék 15197 sorszámú
jelentésében megfogalmazott javaslatok alapján
elvégzett belső ellenőrzésről**

Készítette:

**Dr. Páll Miklós
osztályvezető**

Iktatószám:
Vi.34-16/2016

Ellenőrzési Osztály

Oldalszám:
2

Tartalomjegyzék:

1. Előzmények	4
1.1. Első ÁSZ javaslat	4
1.2. Második ÁSZ javaslat:	4
2. Összefoglaló megállapítások	5
3. A belső ellenőrzési vizsgálat részletes megállapításai.....	6
3.1. Első ÁSZ javaslat vizsgálata	6
3.1.1. Milyen lépések történtek a végleges vagyonkezelési szerződés megkötése érdekében az ideiglenes vagyonkezelési szerződés megkötése után?.....	6
3.1.2. Az ideiglenes vagyonkezelési szerződésben rögzített (3.3.2.) felülvizsgálat elmaradásának mi volt az oka?	8
3.1.3. A személyi és szakmai felelősség tisztázása.....	10
3.2. Második ÁSZ javaslat vizsgálata	13
3.2.1. A kezelt vagyon mérlegben eszközként történő kimutatása elmaradásának okai	13
3.2.2. A Magyar Könyvvizsgálói Kamara állásfoglalása	14
3.2.3. A személyi és szakmai felelősség tisztázása.....	15

Iktatószám: Vi.34-16/2016	Ellenőrzési Osztály	Oldalszám: 4
------------------------------	---------------------	-----------------

1. Előzmények

Az Állami Számvevőszék (továbbiakban: ÁSZ) 2015-ben ellenőrzést végzett az állami tulajdonban álló erdőgazdaságoknál, ahol a vagyongazdálkodási tevékenységet vizsgálta. A Zalaerdő Zrt. (továbbiakban: Zrt.) vagyongazdálkodási tevékenységéről készült a V-0760-093/2015 iktatószámú, 15197 sorszámú jelentés.

A jelentésben megfogalmazott ÁSZ javaslatok alapján a Zrt. intézkedési tervet készített, melyben két esetben belső ellenőrzési vizsgálat lefolytatásáról döntött.

1.1. Első ÁSZ javaslat

„b) Intézkedjen a vagyonkezelési szerződés felülvizsgálatának elmaradásával feltárt szabálytalanságok tekintetében a felelősség tisztázása érdekében, és szükség szerint intézkedjen a felelősség érvényesítéséről.”

A Zrt. vezérigazgatójának intézkedése:

„A fentiekkel egyidejűleg belső ellenőrzési vizsgálat keretében annak feltárása, hogy a VSZ megkötését követően milyen lépések történtek a végleges vagyonkezelési szerződés megkötése érdekében.

E körben annak külön vizsgálata, hogy a VSZ-ben rögzített (3.3.2.) felülvizsgálat elmaradásának mi volt az oka. A belső vizsgálat kiterjed a személyi és szakmai felelősség tisztázására a szükség szerinti felelősségre vonás kezdeményezése céljából.

Felelős: Ellenőrzési osztály vezetője.

Határidő: A belső vizsgálat kezdete: az intézkedési terv véglegesítése – ÁSZ által történő elfogadás – időpontjától számított 30 nap.

A belső vizsgálat befejezése: a kezdéstől számított 60 nap.”

1.2. Második ÁSZ javaslat:

„b) Intézkedjen a kezelt vagyon mérlegben eszközként történő kimutatásának elmaradásával kapcsolatban feltárt szabálytalanság tekintetében a felelősség tisztázása érdekében, és szükség szerint intézkedjen a felelősség érvényesítéséről.”

A Zrt. vezérigazgatójának intézkedése:

„Fentiekkel párhuzamosan belső ellenőrzési vizsgálat keretében a kezelt vagyon mérlegben eszközként történő kimutatása elmaradása okának feltárása, e körben a Magyar Könyvvizsgálói Kamara megkeresése, álláspontjának kikérése a kezelt vagyon mérlegben történő kimutatásának megfelelése érdekében. A belső vizsgálat kiterjed a személyi és szakmai felelősség tisztázására a szükség szerinti felelősségre vonás kezdeményezése céljából.

Iktatószám: Vi.34-16/2016	Ellenőrzési Osztály	Oldalszám: 5
------------------------------	---------------------	-----------------

Felelős: Ellenőrzési osztály vezetője.

Határidő: A belső vizsgálat kezdete: az intézkedési terv véglegesítése – ÁSZ elfogadás – időpontjától számított 30 nap.

A belső vizsgálat befejezése: a kezdéstől számított 60 nap.”

Az ÁSZ a Zrt. kiegészített intézkedési tervét elfogadta, az erről szóló V-0760-105/2016. iktatószámú tájékoztató levelük 2016. április 1.-én érkezett meg a Zrt.-hez. Tehát, a belső vizsgálat kezdő időpontja 2016. május 1, a befejezés határideje pedig 2016. június 30.

2. Összefoglaló megállapítások

- ***A Zrt. az ideiglenes vagyonezelési szerződés felülvizsgálatával kapcsolatos kötelezettségeinek a hatásköre mértékéig eleget tett.***
- ***A vagyonezelési szerződés 3.3.2. pontjában előírt felülvizsgálat a vagyonezelői díj felülvizsgálatára vonatkozott.***
- ***A felek a szerződés módosításai alkalmával nyilatkoztak arról, hogy a szerződés többi pontjait változatlanul érvényesnek tekintik, tehát felülvizsgálták azokat, de módosításukat nem tartották indokoltnak.***
- ***A kezelt vagyon mérlegben eszközként történő kimutatása elmaradásának oka az, hogy a vagyonezelési szerződésben a vagyonezelésbe adó ilyen értéket nem nevezett meg. A vagyonezelési szerződésben szereplő érték felülvizsgálatára a Zrt. nem jogosult. Ezt a tényt a Magyar Könyvvizsgálói Kamara állásfoglalása is egyértelműen alátámasztja.***
- ***A vizsgált kérdésekkel kapcsolatban megállapítottam, hogy kár nem keletkezett.***
- ***A kezelt vagyonban vagyonezelési hiányosságokra visszavezethető értékcsökkenés nem következett be.***
- ***Mivel az új vagyonezelői szerződést változatlan vagyonezelői díjjal kötötték meg, a korábbi vagyonezelői díj megalapozott volt, módosításának elmaradásából kár nem keletkezett.***
- ***A vizsgált kérdésekben a Zrt. munkavállalóival szemben sem polgári jogi, sem munkajogi felelősség nem volt megállapítható.***
- ***A Zrt. munkavállalói úgy jártak el, ahogy tőlük ez az adott körülmények között elvárható volt.***
- ***Felelősségre vonás kezdeményezése a tények ismeretében megalapozottan senkivel szemben nem indokolt.***

Iktatószám: Vi.34-16/2016	Ellenőrzési Osztály	Oldalszám: 6
------------------------------	---------------------	-----------------

3. A belső ellenőrzési vizsgálat részletes megállapításai

3.1. Első ÁSZ javaslat vizsgálata

3.1.1. Milyen lépések történtek a végleges vagyonkezelési szerződés megkötése érdekében az ideiglenes vagyonkezelési szerződés megkötése után?

Az 1996. október 14.-én megkötött Ideiglenes Vagyonkezelési Szerződést összesen tíz alkalommal módosították. Az erről szóló – az ÁSZ-nak is átadott – dokumentumok listája:

A dokumentum megnevezése	Dokumentum keletkezésének dátuma (szabályzat esetén a hatályba lépés ideje)	A dokumentumot tartalmazó állomány neve (file név)	A dokumentumot tartalmazó állomány utolsó módosításának dátuma
Ideiglenes vagyonkezelési szerződés 1996.10.14	1996.10.14	Vagyonkezesi_szerzodes_zala_erdo_19961014.pdf	2014.11.26
Ideiglenes vagyonkezelési szerződés kiegészítése 1997.08.29.	1997.08.29	IVkSZ kieg.1997.08.29..pdf	2014.11.26
Ideiglenes vagyonkezelési szerződés kiegészítése 1998.05.29.	1998.05.29	IVkSZ kieg.1998.05.29.pdf	2014.11.26
Ideiglenes vagyonkezelési szerződés kiegészítése 1998.09.30.	1998.09.30	IVkSZ kieg.1998.09.30.pdf	2014.11.26
Ideiglenes vagyonkezelési szerződés kiegészítése 1998.10.28.	1998.10.28	IVkSZ kieg.1998.10.28.pdf	2014.11.26
Ideiglenes vagyonkezelési szerződés kiegészítése 2000.	2000	IVkSZ kieg.2000.pdf	2014.11.26
Ideiglenes vagyonkezelési szerződés kiegészítése 2007.05.08.	2007.05.08	IVkSZ kieg.2007.05.08.pdf	2014.11.26

Iktatószám: Vi.34-16/2016	Ellenőrzési Osztály	Oldalszám: 7
------------------------------	---------------------	-----------------

Ideiglenes vagyonkezelői szerződés kiegészítése 2007.11.28.	2007.11.28	IVkSZ kieg.2007.11.28.pdf	2014.11.26
Szerződés Kincstári Vagyon Igazgatóság 2007.12.21.	2007.12.21	IVkSZ kieg.2007.12.21.pdf	2014.11.26
Ideiglenes vagyonkezelési szerződés módosítása 2009.05.29.	2009.05.29	IVkSZ kieg.2009.05.29.pdf	2014.11.26
Ideiglenes vagyonkezelési szerződés módosítása 2009.07.23.	2009.07.23	IVkSZ kieg.2009.07.23.pdf	2014.11.26

Szinte minden egyes szerződés módosítás végén szerepel a következő vagy hasonló tartalmú mondat: „Az *Ideiglenes vagyonkezelési szerződés egyéb rendelkezései változatlan tartalommal hatályban maradnak.*” Ez egyben azt is jelenti, hogy a felek a szerződés többi pontjait is felülvizsgálták, de módosításukat nem tartották indokoltnak.

A Zrt. a rendelkezésre álló adatok szerint a végleges vagyonkezelési szerződés megkötése érdekében a következő lépéseket tette:

- Az ÁPV Zrt. 2006. október 20.-án 14/1305/ÁPV Zrt./2006. ügyszámon küldött, „végleges vagyonkezelési szerződés” tervezetet, melyet Vi.680-3/2006. iktatószámú levelünkben véleményeztük.
- Az MNV Zrt. által 2008. október 22.-én előkészített vagyonkezelési szerződéstervezetet a Zrt. 2008. december 9.-én, írásban véleményezte Vi.823-2/2008. ügyszámon.
- 2009. június 10.-én Vi.511/2009. iktatószámú levelünkben kezdeményeztük a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-nél a vagyonkezelési szerződés módosítását.
- 2009. november 04.-i dátummal az MNV Zrt. valamennyi erdészeti részvénytársaságra vonatkozó, egységes vagyonkezelési szerződéstervezetet készített, melyet az erdészeti társaságok felkért képviselőiből álló előkészítő bizottság 2010. május 05.-én véleményezett, erről „emlékeztető” készült. (2010. május 07.-én kaptuk meg az előkészítő bizottság által véleményezett, 2009. november 04.-i dátumú vagyonkezelési szerződéstervezetet. Az előkészítő bizottságot a 2010. március 24.-i vezérigazgatói értekezleten állították fel, 4 fő MNV Zrt. és 3 fő társasági delegálttal, közös véleményalkotásra, a végleges vagyonkezelési szerződés tekintetében.).

Iktatószám: Vi.34-16/2016	Ellenőrzési Osztály	Oldalszám: 8
------------------------------	---------------------	-----------------

- Az NFA-val kötendő vagyonkezelési szerződéstervezetet (készült 2014. május hónapban) az MFB Zrt. Agrár Vagyonkezelési Igazgatósága – Társaságunk nevében is – véleményezte.

A felsorolt intézkedéseinket Vi.124-18/2015. ügyiratszámú írásbeli észrevételeink között, 2015. október 7.-én az ÁSZ-nak megküldtük.

A tények alapján megállapítható: az ideiglenes vagyonkezelési szerződést a felek tíz alkalommal, közös megegyezéssel módosították, elsősorban a kezelt vagyoni kör vonatkozásában. A szerződés többi részéről is nyilatkoztak, azt változatlan formában fenntartották. A szerződést így mindig felülvizsgálták, de módosítását nem tartották indokoltnak. Új, végleges vagyonkezelési szerződést is köthettek volna, ha ehhez mindkét fél akarata megvan. Hiába kezdeményez a vagyonkezelő egyoldalúan végleges vagyonkezelési szerződést, ha ehhez a másik fél szándéka hiányzik.

A végleges vagyonkezelési szerződés megkötésére több alkalommal is elindult folyamatot a Zrt. nem akadályozta, ha ezt kérték, a szerződések tervezetét minden esetben véleményeztük. Ennél több hatáskörünk nem volt.

3.1.2. Az ideiglenes vagyonkezelési szerződésben rögzített (3.3.2.) felülvizsgálat elmaradásának mi volt az oka?

Az ideiglenes vagyonkezelési szerződés 3.3.1. - 3.3.4. pontjai a vagyonkezelői díjjal kapcsolatos kérdéseket szabályozták. Ezen belül, a 3.3.2. így fogalmazott:

„3.3.2. Az 1997-es, valamint a további évekre a vagyonkezelői jog gyakorlásáért az ellenérték mértékét évente, a vagyonkezelési szerződés tárgyévet megelőző év november 30 - ig esedékes felülvizsgálata során a felek az adott évre vonatkozó külön megállapodásban határozzák meg.”

A 3.3.1.- 3.3.4. pontokat együttesen értelmezve nyilvánvaló, hogy a felülvizsgálat a vagyonkezelői díj felülvizsgálatára és nem a teljes szerződés felülvizsgálatára vonatkozott.

Az ÁSZ jelentésében maga is megállapítja a 19. oldal utolsó előtti bekezdésében:

„..., a 3.3.2 pont értelmében a vagyonkezelői díjat évente kellett felülvizsgálni és az adott évre vonatkozó díjat külön megállapodásban rögzíteni.”

Az éves felülvizsgálat kérdése még egy helyen kerül elő a szerződésben, még pedig a 3.10. pontban:

*„3.10. A **Vagyonkezelő** a vagyonkezelési szerződés 3.3.2. pontja szerinti éves felülvizsgálata során a vagyonkezelésben adott vagyronról és annak változásairól – figyelembe véve a 3.9. pont szerinti bevételek és költségek alakulását is – írásban beszámolót készít a **KVI** részére a tárgyévet követő év május 30-ig.”*

Iktatószám: Vi.34-16/2016	Ellenőrzési Osztály	Oldalszám: 9
------------------------------	---------------------	-----------------

Ez a pont már egyértelmű feladatot ró a vagyonkezelőre, amikor előírja az éves beszámoló készítésének kötelezettségét.

A vagyonkezelői szerződés felülvizsgálatának a szerződés hivatkozott pontjai értelmében, lépésről-lépésre, a következők szerint kellett működnie:

1. A Zrt. minden gazdasági év lezárulta után, május 30.-ig beszámolót küld a KVI-nek a kezelt vagyonról és annak változásairól. Ezt meg is tette.
2. A „felek” a beküldött beszámoló ismeretében november 30.-ig vizsgálják felül a következő évre vonatkozó vagyonkezelői díjat és arról külön megállapodást kötnek.

Mivel a szerződés 3.3.1. pontja a vagyonkezelői díj mértékét általánosan határozta meg 5.483.500,- Ft összegben, illetve tárgyévenként 100,- Ft/ha összegben, nyilvánvaló, hogy ha a felek nem kötnek ettől eltérő megállapodást, akkor ez a díjtétel marad érvényben. Vagyis az **éves felülvizsgálat nem jelent feltétlenül megállapodási kényszert** az új díjtételről, hanem csak lehetőséget biztosít arra. Ha nincs szükség a módosításra, megállapodást sem kell kötni.

Rendes körülmények között, két egyenrangú szerződő fél közül az kezdeményezi a szerződés ilyen jellegű módosítását, akinek ahhoz érdeke fűződik.

Az adott esetben a Zrt.-nek legfeljebb a vagyonkezelői díj csökkentése állhatott érdekében, de semmiképpen sem a díj emelése. Mivel a díjat elfogadtuk, annak felülvizsgálatát sem kezdeményeztük.

A másik szerződő fél – a KVI és jogutódai – a vagyonkezelői díj emelését szintén nem kezdeményezte. Ennek pontos okait nem ismerjük. Itt kell azonban megjegyezni, hogy az időközben – az ÁSZ vizsgálati jelentésének ismeretében – megkötött vagyonkezelési szerződés ismét 100 Ft/ha/év vagyonkezelői díjat állapított meg, ami azt támasztja alá, hogy az eredeti vagyonkezelői díj nem volt irreális és az évenkénti módosítása, azaz a szerződés évenkénti felülvizsgálata sem volt feltétlenül indokolt.

A 2.1.1. alatt kifejtettem, hogy a szerződés módosításokban szinte minden esetben szerepel a megállapítás: a felek a szerződés többi pontjait változatlanul érvényesnek tekintik. Ez egyben azt is jelenti, hogy felülvizsgálták azokat, de módosításukat nem tartották indokoltnak.

Összefoglalva:

Az ideiglenes vagyonkezelő szerződés 3.3.2. pontjában előírt felülvizsgálat a vagyonkezelői díj mértékére vonatkozott és nem a teljes szerződés felülvizsgálatára.

A felek nyilvánvalóan azért nem kötöttek évente külön megállapodást az adott évre vonatkozó vagyonkezelői díjról, mert az nem tartották indokoltnak.

A felülvizsgálat elmaradásának az volt az oka, hogy az nem állt érdekünkben, a másik fél pedig nem kezdeményezte.

A felek a szerződés módosításai alkalmával nyilatkoztak arról, hogy a szerződés többi pontjait változatlanul érvényesnek tekintik. Tehát, történt felülvizsgálat, de a módosítást nem tartották indokoltnak.

Iktatószám: Vi.34-16/2016	Ellenőrzési Osztály	Oldalszám: 10
------------------------------	---------------------	------------------

3.1.3. A személyi és szakmai felelősség tisztázása

A felelősség helytállást jelent valamely kötelezettségért, illetve a kötelezettség megszegéséért.

A felelősség kérdése az adott esetben **polgári jogi felelősségként, és munkajogi felelősségként** vethető fel.

A **polgári jogi felelősség** feltételei:

- jogellenes magatartás,
- kár,
- ok, okozati összefüggés a magatartás és a kár között,
- felróhatóság.

Tehát, a polgári jogi felelősség körében azt kell vizsgálnunk, az adott esetben megvalósultak-e a felelősség feltételei azzal, hogy a szerződő felek az ideiglenes vagyonkezelési szerződés 3.3.2. pontjában előírt felülvizsgálatot követően a szerződést nem módosították, illetve végleges vagyonkezelői szerződést sem kötöttek.

Itt kell megjegyezni, hogy a szerződésszegéssel kapcsolatos („kontraktuális”) felelősség kérdését esetünkben még a régi, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény alapján kell megítélni, ami nem tett különbséget a szerződésen kívüli („deliktuális”) és a szerződésszegéssel kapcsolatos felelősség között. E szabály jogalapját a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 50. § (1) bekezdése adja.

A polgári jogi felelősség feltételeit az adott esetben vizsgálva, a következőket állapíthatjuk meg:

A **jogellenes magatartás** megvalósult, mert az idő előre haladtával az ideiglenes vagyonkezelői szerződés elavult és egyre több, újabb keltezésű jogszabályi előírástól tért el. Ezt az ÁSZ jelentésének 2.1. pontja részletesen tárgyalja. Megállapításai tényszerűek, az már más kérdés, hogy ez kinek, milyen mértékben felróható.

A jogszabályi változások egyrészt nem követelik meg feltétlenül a szerződések módosítását, másrészt a szerződés módosítás alapítói és nem vagyonkezelői hatáskör.

A polgári jogi felelősség legfontosabb feltétele, hogy a jogellenes magatartásból **kár** keletkezzen. Esetünkben kétféle kár jöhet szóba: a kezelt vagyon értékének csökkenése és a vagyonkezelői díj emelésének elmaradásából adódó veszteség. Az ÁSZ jelentés maga is megállapítja:

- „A Társaság az ellenőrzött időszakban vagyonkezelői kötelezettségének eleget tett.”
- „A Társaságnál az ágazati és üzleti tervekben megfogalmazott, az erdővagyonnal való gazdálkodás érdekében kifejtett erdőgazdálkodási és vadgazdálkodási tevékenységét megfelelően végezte.”

Az erdészeti hatóság a Zrt. erdőgazdálkodási tevékenységét – lényegében a vagyonkezelését – évente értékelte mérlegbeszámolóiban és azt összességében mindig rendben találta. A mérlegbeszámolók az erdészeti hatóságnál elérhetőek.

Iktatószám: Vi.34-16/2016	Ellenőrzési Osztály	Oldalszám: 11
------------------------------	---------------------	------------------

Az ideiglenes vagyonkezelői szerződés 4.2.1. pontja szerint a KVI a szerződésellenes vagyonkezelői és/vagy erdőgazdálkodási tevékenység és magatartás megszüntetésére haladéktalanul felszólítja a vagyonkezelőt. Ilyen felszólításra a szerződés hatálya alatt nem került sor, ami szintén azt jelenti, hogy a vagyonkezelési tevékenység megfelelő volt.

Megállapítható, hogy a kezelt vagyonban, vagyonkezelési hiányosságokra visszavezethető értékcsökkenés nem következett be!

A másik lehetséges kár a vagyonkezelői díj elmaradásából adódó veszteség. Tény, hogy a vagyonkezelői díj az ideiglenes vagyonkezelői szerződés megkötése óta 100 Ft/ha/év, ami a szerződés hatálya alatt nem változott. A felek nem éltek a szerződésben erre a célra biztosított lehetőséggel és a díjat nem módosították. Ez joggal veti fel a kérdést: Megalapozott volt-e ez a díjtétel a szerződés teljes érvényességi ideje alatt?

Időközben a felek megkötötték az új vagyonkezelési szerződést, melyben a vagyonkezelésbe adó – az ÁSZ jelentés ismeretében – változatlanul 100 Ft/ha/év vagyonkezelői díjat állapított meg.

Ez pedig egyértelműen azt jelenti, a korábbi vagyonkezelői díj megalapozott volt, a díjemelés elmaradásából kár nem keletkezett.

Mivel kár nem keletkezett az **ok, okozati összefüggésről** nem lehet beszélni.

A **felróhatóság** kérdésénél azt kell vizsgálnunk, hogy – bár kár nem keletkezett – a jogellenes magatartás mennyiben róható fel a szerződő feleknek.

Rendes körülmények között a szerződéseket független és egyenrangú felek kötik egymással. Esetünkben ez nem így van, a helyzet sajátos. Az ÁSZ jelentés is megállapítja:

„Az Evt. előírásai alapján az állam 100%-os tulajdonában álló erdőt és erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületet csak vagyonkezelés formájában lehet hasznosításra átengedni. A kizárólagos állami tulajdonban lévő erdő és erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterület vagyonkezelését csak költségvetési szerv vagy 100%-os állami tulajdonú gazdálkodó szervezet végezheti.”

A felek nem voltak függetlenek, a törvényi előírások szerint kizárólag egymással köthettek szerződést.

A felek egyenrangúak sem voltak, mert a Zrt., mint 100%-os állami tulajdonban álló részvénytársaság, kizárólag az alapító által megszabott keretek között hozhat önálló döntéseket. A Társaság Alapító Okiratában, majd Alapszabályában is az egyedüli részvényes, illetve az alapító kizárólagos hatáskörébe tartozott az alábbi: *„döntés az állami erdőterületek kezelésére vonatkozó vagyonkezelési szerződés megkötéséről, módosításáról”*. Tehát a szerződéses kapcsolat szereplői között, a Zrt. egyértelműen alárendelt szerepben volt, korlátozott lehetőségekkel.

Iktatószám: Vi.34-16/2016	Ellenőrzési Osztály	Oldalszám: 12
------------------------------	---------------------	------------------

A Zrt. a hatáskörébe tartozó, az ideiglenes vagyonkezelési szerződés módosítására vagy új szerződés megkötésére irányuló kötelezettségeit teljesítette, amikor a véleményezésre megküldött tervezeteket több alkalommal is véleményezte. Ennél több hatásköre nem volt és erre az eredeti, ideiglenes vagyonkezelési szerződés sem kötelezte.

A Zrt. úgy járt el, ahogy ez tőle az adott helyzetben elvárható volt, így mentesül a felelősség alól.

A **munkajogi felelősség** kérdésénél a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban. MT) előírásainak való megfelelést kell vizsgálni.

A MT 179. § ide vonatkozó előírásai:

- „(1) A munkavállaló a munkaviszonyból származó kötelezettségének megszegésével okozott kárt köteles megtéríteni, ha nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható.
- (2) Az (1) bekezdésben foglalt feltételek fennállását, a kárt, valamint az okozati összefüggést a munkáltatónak kell bizonyítania.”

Tehát, itt is elsősorban azt kell vizsgálnunk, történt-e a Zrt. bármely munkavállalójának mulasztásából károkozás, keletkezett-e kár.

Hasonlóan a polgári felelősségnél tárgyalta, tényként állapíthatjuk meg:

A belső ellenőrzés vizsgálata alapján az ideiglenes vagyonkezelő szerződés felülvizsgálatának, a végleges vagyonkezelő szerződés megkötésének elmaradásából kár nem keletkezett!

A munkajogi felelősség kérdésénél vizsgálni kell azt is, történt-e a Zrt. munkavállalói részéről olyan vétkes köteleességszegés (MT 56. §), ami miatt velük szemben hátrányos jogkövetkezmények megállapítása, azaz felelősségre vonás kezdeményezése szükséges.

Az előzőekben részletesen kifejtettem, hogy a szerződés módosításával kapcsolatosan a Zrt. alárendelt szerepet játszott, korlátozott jogosítványokkal, így nem tekinthető egyenrangú szerződő félnek. A Zrt. és munkavállalói is úgy jártak el az adott ügyben, ahogy ez tőlük rendes körülmények között elvárható volt. A munkavállalók tevékenységének vizsgálata során nem találtam olyan vétkes köteleességszegést, ami a felelősségre vonás kezdeményezését indokolta tenné.

A feltárt tények alapján a Zrt. egyik munkavállalójával szemben sem szükséges kártérítési vagy egyéb felelősségre vonást kezdeményezni.

Iktatószám: Vi.34-16/2016	Ellenőrzési Osztály	Oldalszám: 13
------------------------------	---------------------	------------------

3.2. Második ÁSZ javaslat vizsgálata

3.2.1. A kezelt vagyon mérlegben eszközként történő kimutatása elmaradásának okai

Az ideiglenes vagyonkezelési szerződés 2.4. pontja így szól:

*„A **Vagyonkezelő** az erdővagyon állományról és változásáról naturáliákban nyilvántartást vezet.”*

Az ideiglenes vagyonkezelési szerződés az átadott vagyon értékét – sem akkor, sem azóta – nem határozta meg és a vagyon nyilvántartását is csak naturáliákban írta elő a vagyonkezelőnek.

A laikus számára is nyilvánvaló, hogy egy ilyen esetben csak azt a vagyontárgyat lehet értékben is nyilvántartani, amit egy adott értéken adnak át a vagyonkezelőnek. Az értéken történő átadásnak éppen az lenne az értelme, hogy a vagyon értékének változása a vagyonkezelés ideje alatt nyomon követhető legyen.

Az is egyértelmű, hogy a vagyonkezelő egyoldalúan nem értékelheti fel a vagyont, hiszen érdekei eltérnek a vagyonkezelésbe adó érdekeitől. Ha a vagyonkezelésbe adó értéket nem határoz meg az átadott vagyonról, a vagyonkezelő sem rendelhet önhatalmúan értéket melléje.

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény valóban előírja a 23. § (2) bekezdésében, hogy a vagyonkezelőnek a kezelésbe vett vagyont a mérleg kiegészítő mellékletében külön be kell mutatnia.

Ugyanakkor az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet 21. § (2) bekezdése a tulajdonosi joggyakorló szervezetek számára a vagyonkezelésbe adott eszközök bekerülési értéken történő kimutatását írja elő. Az a tény, hogy az időközben megkötött új vagyonkezelési szerződés szintén nem határoz meg értéket az átadott vagyon mellé, azt valószínűsíti, a tulajdonosi joggyakorló szervezet nem rendelkezett és ma sem rendelkezik ilyen érték nyilvántartással.

A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 10. § (1) bekezdése lehetővé teszi a vagyon értékben történő nyilvántartásának mellőzését, amennyiben az adott vagyontárgy értéke természeténél, jellegénél fogva nem állapítható meg. Már pedig az erdővagyon értéke jellegénél fogva igen nehezen értékelhető, különösen összehasonlításra is alkalmas módon.

Az új vagyonkezelési szerződés 6.1. pontjában rögzíti: Ha a vagyonkezelésbe adó a szerződés megkötésekor nem közölt értéket, akkor a vagyonkezelőnek mindaddig nincs evvel kapcsolatban jelentési kötelezettsége, amíg az érték adatokat nem közlik.

A vagyonkezelt erdővagyon értékelésének kérdése a szerződés megkötése után viszonylag hamar, már 1997-ben napirendre került. Ezt támasztja alá a Pénzügyminisztérium Számviteli Főosztályának 9806/1997. ügyiratszámú levele is, melyet a Zrt. könyvvizsgálója, Szálinger Ferenc úr csatolt az ÁSZ ellenőrzési jegyzőkönyvéhez tett észrevételeihez. Az iratot Vi.124-18/2015. ügyiratszámú levelünk mellékleteként megküldtük az ÁSZ részére.

Zalaerdő

Iktatószám: Vi.34-16/2016	Ellenőrzési Osztály	Oldalszám: 14
------------------------------	---------------------	------------------

A Pénzügyminisztérium akkor így foglalt állást:

„A számviteli törvény 21. §-ának /3/ bekezdésében megfogalmazott előírás feltételezi, hogy a kezelt kincstári vagyon megfelelő módon, dokumentáltan értékelésre kerül, hiszen csak ez esetben lehet azt az eszközök és a kötelezettségek között értékkel kimutatni. Ebből – természetesen – az is következik, amíg megfelelő értékelés nem áll rendelkezésre, vagy az adott kincstári vagyont nem lehet – természeténél fogva – értékelni, addig /és akkor/ nem lehet /nem tudjuk/ alkalmazni a törvény hivatkozott 21. § /3/ bekezdésének rendelkezését sem.

Nem számviteli kérdés, hogy a kincstári vagyon előbbiek szerinti értékelése mikor készíthető el, egyáltalán elkészül-e, továbbá az sem, hogy a vagyonkezelési szerződésben a szerződő felek megjelölik-e vagy sem a kezelésbe adott kincstári vagyon értékét.”

Tény, hogy a vagyonkezelt erdővagyon értékelésére azóta sem sikerült megfelelő módszert találni és a pénzben kifejezhető érték megállapítása továbbra is várat magára.

A Zrt. könyvvizsgálója az ÁSZ jelentésének ismeretében is fenntartotta álláspontját, miszerint a Zrt. éves mérlegbeszámolója a valós vagyoni és pénzügyi helyzetet mutatják be és megfelelnek a számviteli törvény előírásainak.

Meg kell jegyezni, hogy amennyiben a vagyonkezelésbe adó a szerződés hatálya alatt a vagyont felértékelte, és a vagyon mellé értéket is meghatároz, az ismét a szerződés módosítását jelentette volna, amelynek elfogadása pedig a Zrt. alapítójának kizárólagos hatásköre.

Erdőérték-számítási szakértőként tudom, hogy jelenleg nincs olyan, a szakmán belül egységesen elfogadott értékelési módszer, amivel az erdőt ilyen célból értékelni lehetne.

Összefoglalva:

A kezelt vagyon mérlegben eszközként történő kimutatása elmaradásának legfőbb oka, hogy a vagyonkezelésbe adó sem akkor, sem azóta nem határozta meg az átadott vagyon értékét. Az értékeléshez alkalmas, egységesen elfogadott módszer jelenleg nincs.

3.2.2. A Magyar Könyvvizsgálói Kamara állásfoglalása

A Zrt. a belső vizsgálat keretében megkereste a Magyar Könyvvizsgálói Kamrát. A Kamara válaszát *1. sz. mellékletként* mellékelem.

A Kamara állásfoglalásának lényege:

- A Társaságnak a vagyonkezelési szerződésben szereplő érteken kell nyilvántartania a vagyonkezelt eszközöket mérlegében.
- Amennyiben a vagyonkezelési szerződésben nincs érték meghatározva, a Társaságnak nulla érteken kell kimutatnia ezeket a tételeket.
- Sem a Társaság, sem a könyvvizsgáló nem jogosult a szerződésben szereplő értékek felülvizsgálatára vagy felülbírálására.
- A vagyonkezelt eszközök értékkel történő bemutatása a mérlegben nem értelmezhető abban az esetben, ha az eszközök értéke nulla.
- A kezelt állami erdőket érték hiányában csak naturáliákban lehet bemutatni.
- Az állami erdők értékelésére még nem született teljes körű megoldás.

Iktatószám: Vi.34-16/2016	Ellenőrzési Osztály	Oldalszám: 15
------------------------------	---------------------	------------------

A Magyar Könyvvizsgálói Kamara állásfoglalása is megerősíti: A kezelt vagyon mérlegben eszközként történő kimutatása elmaradásának oka az, hogy a vagyonkezelési szerződésben a vagyonkezelésbe adó ilyen értéket nem nevezett meg. A vagyonkezelési szerződésben szereplő érték felülvizsgálatára a Zrt. nem jogosult.

3.2.3. A személyi és szakmai felelősség tisztázása

Ennél a kérdésnél is a polgári jog felelősség és a munkajogi felelősség kérdését vizsgáltam.

Mérlegelve az ismert tényeket, a levonható következtetések azonosak a 2.1.3.-ban leírtakkal:

- Kár nem keletkezett!
- Mivel a szerződésben szereplő érték felülbírálására sem a Zrt.-nek, sem a könyvvizsgálónak nem volt joga, az értéken történő nyilvántartás elmaradása terhükre nem róható fel.
- Vétkes kötelességszegést az ügyben a Zrt. munkavállalóinál nem találtam.
- Kártérítési vagy egyéb felelősségre vonás kezdeményezése a Zrt. egyik munkavállalójával szemben sem szükséges, mert nem lenne megalapozott.

A Zrt. vezető állású munkavállalói és egyéb munkavállalói ügy jártak el, ahogy ez az adott ügyben rendes körülmények között elvárható volt. Az ÁSZ jelentésében leírt szabálytalansággal kapcsolatban a Zrt. munkavállalóit felelősség nem terheli.

Nagykanizsa, 2016. május 17.

Dr. Páll Miklós
osztályvezető

Kapják:

1. Rosta Gyula vezérigazgató
2. Dalvári Vince Gábor FB elnök
3. Ellenőrzési Osztály
4. Igazgatási és Személyügyi Osztály
5. Irattár